

Varujan Vosganian

Varujan Vosganian (în *armeană* *Վարյան Վոսկանյան*; n. [25 iulie 1958](#), [Craiova](#), [România](#)) este [economist](#), [om politic](#) și [scriitor](#) român de origine armeană. Este președintele [Uniunii Armenilor din România](#) de la reînființarea acesteia în [1990](#) și prim-vicepreședinte al [Uniunii Scriitorilor din România](#) din [2005](#).^[1] Cărțile sale au fost traduse în peste 20 de limbi.

Biografie

Varujan Vosganian s-a născut la data de 25 iulie 1958, în Craiova, într-o familie de etnie armeană, supraviețuitoare a [Genocidului comis împotriva armenilor din Imperiul Otoman](#) între anii 1915-1923. Bunicii după tată, Garabet și Arșaluis Vosganian proveneau din Afion Karahisar, respectiv Constantinopol (Istanbulul de astăzi din Turcia, de unde a pornit planul Genocidului: în 24 aprilie 1915, au fost arestați și mai târziu uciși sute de intelectuali armeni), un oraș cu o comunitate armeană numeroasă și importantă. Familia bunicului după mamă, Setrak Melikian, era originară din Urmia, Persia, dar se mutase în sec. al XVIII-lea în vechiul oraș armenesc Karin (Erzurum de astăzi, care se află în estul Turciei). Familia bunicii după mamă, Sofia Melikian se refugiasse în Ruse, Bulgaria, după masacrele din Imperiul Otoman din 1895.

Vosganian și-a petrecut copilăria și adolescența în orașul Focșani, unde se stabiliseră bunicii lui după tată. Amintirile copilăriei constituie punctul de plecare al cunoscutului său roman „Cartea șoaptelor”.

După finalizarea studiilor medii la Liceul „Alexandru Ioan Cuza” din Focșani, a absolvit Facultatea de Comerț din cadrul Academiei de Studii Economice din București (1982, ca șef de promoție) și Facultatea de Matematică a Universității București (1991). Obține în 1998 titlul de doctor la Academia de Studii Economice din București, cu o temă privind reforma piețelor financiare.

După absolvire și până decembrie 1989 Vosganian a lucrat ca economist la Centrala Berii și Vinului din București.

Între anii 1978-1991, a predat cursuri la Școala duminicală de limbă, istorie și cultură armeană din București. Ultima școală armeană autorizată de oficialități fusese închisă în 1962. „Datorez cunoașterea aprofundată a limbii armene educației primite în familie, în special de la bunicul Garabet. Fără să fi fost elev la vreo școală armeană, am devenit profesor, spune Vosganian. Și adaugă: În același timp eu sunt și armean și român. Cu mare mândrie reprezint poporul armean în România, dar în străinătate eu reprezint România”.

Vorbește fluent limbile armeană, engleză, franceză, italiană și spaniolă.

Este căsătorit cu Mihaela Vosganian, profesor universitar, compozitoare de muzică simfonică și are o fiică, Armine, actriță și regizor de film.

În politică

Implicarea politică a lui Vosganian începe odată cu Revoluția din 1989.

Despre participarea la acele evenimente povestește chiar el: „Am fost unul dintre puținii participanți care au rămas în Piața Universității după ce mitingul din Piața Palatului s-a destrămat. Credeam că nu sunt eu, că nu mi se întâmplă mie, chiar și atunci când am fost dus pe Strada Eforie la sediul Securității, în camera aceea de tortură unde sângele curgea ca tapetul pe pereți. Am fost apoi legați cu mâinile la spate și duși pe un câmp unde am așteptat vreo două ore, crezând că or să ne omoare. Și aceea a fost întâlnirea mea cu moartea. Apoi ne-au suit înapoi în mașină, când au aflat că muncitorii încep să vină spre centru. Unul dintre noi care era mai experimentat în lucruri din astea a strigat „Suntem salvați, ne duc la Jilava, la pușcărie”. Motivul pentru care am participat la acele evenimente este că m-am gândit că, dacă nu sunt acolo în clipa aceea, însemna că tot ce am răbdat până atunci a meritat să rabd. A fost un gest de revoltă venind din toate străfundurile celor 30 de ani pe care îi trăisem până atunci”.^[2]

În februarie 1990, devine membru în Consiliul Provizoriu de Uniune Națională (CPUN), ca reprezentant al comunității armene. În același an, se reînființează Uniunea Armenilor din România (UAR), al cărui președinte este și în prezent. A reprezentat minoritatea armenilor în Parlamentul României ca deputat în două legislaturi (1990-1992, 1992-1996), îndeplinind în această calitate funcțiile de lider al Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale (octombrie 1992 - decembrie 1995), membru al Consiliului Minorităților Naționale (din 1993) și, de asemenea, membru în Comisia economică, în Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale (1990-1992), membru în Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare și în Comisia specială pentru avizarea propunerii legislative privind minoritățile naționale și comunitățile autonome (1992-1996).

În 1996 a fondat Partidul Alternativa României (PAR), împreună cu Adrian Iorgulescu și Laurențiu Ulici, devenind președinte al acestuia (1996-1999). Partidul Alternativa României și-a schimbat denumirea în cea de Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD) la data de 28 martie 1999, Vosgianian îndeplinind funcțiile de copreședinte (1999-2001) și președinte al Consiliului Național (2001-2003) al acestui partid. UFD a fost membru al coaliției CDR 2000, lansată în august 2000 cu scopul de a participa la alegerile din anul 2000. UFD a fuzionat prin absorbție cu Partidul Național Liberal la 19 aprilie 2003.

A fost ales ca senator de Iași în legislatura 1996-2000 (ca reprezentant UFD, pe listele Convenției Democratice Române), și apoi în legislaturile 2004-2008, 2008-2012, 2012-2016 (pe listele PNL). În această calitate a îndeplinit funcțiile de președinte al Comisiei de Buget, Finanțe, Activitate bancară și Piață de capital a Senatului României (1996 - 1998; 2004 - 2006), membru în Comisia pentru muncă și protecție socială (2006 - 2007) și în Comisia economică, industrie și servicii (2007-2008), precum și membru în Delegația Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (2004 - 2007, 2012).

În anul 2003, ca urmare a fuziunii prin absorbție a UFD cu PNL, Varujan Vosgianian devine membru în Biroul Permanent Central al PNL, membru în Consiliul Național de Conducere al Alianței „Dreptate și Adevăr” și coordonator al Comisiei Naționale de Strategie a PNL (2003-2004). Îndeplinește apoi funcții de conducere în cadrul PNL, fiind membru al Comitetului Executiv al PNL (2005–2007), purtător de cuvânt (din 2006) și vicepreședinte (2007-2014).

În octombrie 2006, a fost propus pentru ocuparea funcției de comisar european din partea României, după ce aceasta va fi aderat la Uniunea Europeană, iar Vosgianian a fost audiat de președintele [Comisiei Europene](#) (CE) de atunci, [José Manuel Barroso](#).^[41] În urma audierilor lui Vosgianian și a candidate din partea Bulgariei, [Meglana Kuneva](#), președintele CE de atunci a avansat doar candidatura celei din urmă, iar Guvernul României a trebuit să facă o altă propunere. Presa vremii a pus eșecul candidaturii lui Vosgianian pe seama probabilității mari ca el să fie respins de Parlamentul European, din cauza unor declarații mai vechi cu tentă rasistă față de romi, precum și din cauza nerecunoașterii independenței Republicii Moldova.^[41]

Vosgianian este un susținător al mișcării de unificare a României și Republicii Moldova în cadrul UE, declarând în ședința Senatului din 10 aprilie 2006 că atât timp cât există două state separate (România și Republica Moldova), „poporul român va fi ultimul popor care va purta rușinea de a fi divizat de o frontieră artificială”. În aceeași ședință s-a autodescriș drept un „unionist incurabil”.

La data de 12 decembrie 2006, Vosgianian este numit în funcția de ministru al economiei și comerțului în Guvernul Tăriceanu, apoi după restructurarea guvernamentală din 5 aprilie 2007, preia portofoliul de ministru al economiei și finanțelor (prin comasarea portofoliului economiei și comerțului cu cel al finanțelor). În această perioadă România a atins o seamă de performanțe neegale în toată perioada de tranziție, privind creșterea economică, rata investițiilor, absorbția fondurilor externe, un spor de cca jumătate de milion de locuri de muncă, precum și nivelul scăzut al datoriei publice. Pe fundalul creșterii PIB, s-au dublat salariile și pensiile.

Din decembrie 2012 până în octombrie 2013, a fost ministru al economiei în guvernul Ponta 2.

În 2 septembrie, 2013, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT) solicită începerea urmăririi penale împotriva ministrului Economiei, Varujan Vosgianian pentru „complot și subminarea economiei naționale”. Procurorii îl acuză că a favorizat compania Interagro, deținută de magnatul Ioan Niculae, să obțină prețuri preferențiale de la compania de stat Romgaz. În ziua următoare, Varujan Vosgianian a ținut o conferință de presă în

care a explicat că „acest dosar are în vedere doar discutarea unor opțiuni de natură economică ale Guvernului, statuate prin Memorandumuri și publicate în Monitorul Oficial”, afirmând că pierderile înregistrate de Romgaz au fost mai mici decât cele ce s-ar fi înregistrat „dacă industria chimică își reducea activitatea.”

Senatul a respins solicitarea Parchetului de urmărire penală împotriva lui Varujan Vosganian cu 126–25. Imediat după votul din Senat, în rezultatul discuțiilor în cadrul USL, V. Vosganian și-a dat demisia din Guvern, invocând „sentimentul de onoare și al iubirii de țară”. DIICOT a revenit cu o nouă solicitare în februarie 2015, pe care Senatul a respins-o ca fiind netemeinică.

Din cauza conflictelor create în cadrul PNL, în urma fuziunii cu Partidul Democrat Liberal, Vosganian a părăsit partidul în februarie 2015, alăturându-se, la sfârșitul aceluiași an, lui Călin Popescu Tăriceanu în [Partidul Alianța Liberalilor și Democraților](#) (ALDE). În prezent, Vosganian este vicepreședinte ALDE, conduce filiala ALDE Iași și, în urma alegerilor parlamentare din decembrie 2016, a obținut un nou mandat de parlamentar (al șaptelea), ca deputat și membru al Comisiei de Buget, Finanțe și Bănci a Camerei Deputaților.

Alte activități

Vosganian este prim-vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din România (din 2005), membru fondator al Societății Române de economie (SOREC), membru al Consiliului Experților Internaționali ai Centrului European de Studii Politice cu sediul la Bruxelles (1992-1995), membru onorific al Consiliului Științific al Institutului Național de Prognoză și Senior Cercetător al Institutului Național de Economie, membru de onoare al Camerei de Comerț a României. A obținut, de asemenea, titlul de conferențiar universitar.

A fost invitat la Reuniunea anuală “Future of Europe Trust” a Clubului Tinerilor Liberali Politici din Londra (1992, 1993), a participat la Reuniunea Experților Internaționali ai Centrului European de Studii Politice de la Bruxelles (1993, 1994, 1995), este invitat al Guvernului Statelor Unite ale Americii în cadrul programului “International Visitors” (1994), precum și invitat la reuniuni internaționale organizate de Organizația Națiunilor Unite, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Uniunea Europeană, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare etc.

Distincții

Literare:

- Premiul „Cea mai buna proză a anului” pentru volumul „Statuia Comandorului”, Uniunea Scriitorilor București (1994)
- Premiul internațional de poezie „Nichita Stănescu”, Chișinău (aprilie 2006)
- Premiul „Cartea anului 2009” pentru romanul „Cartea șoaptelor” acordat de revista „România literară” (2009)
- Premiul „Cea mai buna proză a anului”, revista Convorbiri Literare (2009)
- Premiul „Ion Creanga” al Academiei Române (2009)
- Premiul „Cea mai buna proză a anului” pentru romanul „Cartea șoaptelor”, revista literară Viața Românească (2010)
- Premiul „Cea mai buna proză a anului” și „Premiul cititorilor” pentru romanul „Cartea șoaptelor”, revista „Observatorul cultural” (2010)
- Premiul „Cea mai buna proză a anului” pentru romanul „Cartea șoaptelor”, revista literară Argeș (2010)
- Trofeul Mihail Sebastian pentru romanul „Cartea șoaptelor” și Premiul „Tristan Tzara” pentru poezie, conferit de revista multiculturală Niram Art în colaborare cu ICR Madrid (2010)
- Marele Premiu ANGELUS, Premiul Cititorilor „Natalia Gorbanevskaia” și Premiul pentru „Cea Mai Buna Traducere”, în cadrul Galei Premiului Literar al Europei Centrale ANGELUS (2016)

Alte:

- Premiul de Excelență pentru contribuția la dezvoltarea Pieței de Capital din România, Bursa de Valori București (2005)
- Premiul Special pentru suportul adus dezvoltării Pieței de Capital din România, Bursa de Valori Sibiu (2005)
- Premiul Academiei Române pentru contribuția la dezvoltarea științei și culturii românești (2006)
- Doctor Honoris Causa al Universității „Vasile Goldiș” din Arad (2006)
- Medalia de aur pentru cultură, oferită de Guvernul Armeniei (2006, 2013)
- Ordinul „Nerses Shnorhali”, oferit de Catolicosul Bisericii Apostolice Armene (2006)
- „Ordine della Solidarieta Italiana”, din partea Președintelui Republicii Italiene, Giorgio Napolitano (2008)
- Ordinul „Cavalerul cilician”, oferit de Catolicosatul Marii Case de Cilicia (2008)
- „Crucea Sfântului Andrei”, oferită de Patriarhia Română (2008)
- Medalia „Movses Khorenatsi”, oferită de Președintele Armeniei, Serj Sargsyan (2011)
- Medalia „William Saroyan”, oferită de Guvernul Armeniei (2012)

Lucrări publicate

Economie

- *Jurnalul de front: articole economice*, București, Editura Staff, 1994;
- *Contradicțiile tranziției la o economie de piață*, București, Expert, 1994;
- *Reforma piețelor financiare din România*, Iași, Editura Polirom, 1999.

Literatură

- *Șamanul Albastru*, București, Editura Ararat, 1994
- *Statuia Comandorului*, București, Editura Ararat, 1994
- *Ochiul alb al reginei*, București, Editura Cartea Românească, 2001 (poezii, volum selectat pentru Jubileul Asociației Traducătorilor de Literatură Americană, Chicago, 2002)
- *Iisus cu o mie de brațe*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2004 - poezii;
- *Cartea șoptelor*, Editura Polirom, Iași, 2009. [\[5\]\[6\]\[7\]\[8\]](#)
- *Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri*, [Editura Polirom](#), Iași, 2013
- *Cartea poemelor mele nescrise*, Editura Cartea Românească, 2015
- *Copiii războiului*, Editura Polirom, 2016

Cărțile traduse în alte limbi:

- „A kék sámán”, Editura AB – ART (2009), antologie de poeme, traducerea în limba **maghiară** a cărții „Șamanul Albastru”
- „El libro de los susurros”, Editura Pre – Textos (2010), traducere de Joaquin Garrigos în limba **spaniolă** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Il libro dei sussurri”, Editura Kelderdi Rovereto Trento (2011), traducere de Anita Natascia Bernacchia în limba **italiană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Տփուկներու Մատիան”, Editura Uniunii Scriitorilor din Armenia (2012), traducere de Sergiu Selian în limba **armeană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Sefer Halehishot”, Editura Hakibbutz Hameuchad (2012), traducere de Any Shilon în limba **ebraică** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Le livre des chuchotements”, Editions des Syrtes (2013), traducere de Laure Hinckel și Marily Le Nir în limba **franceză** a romanului „Cartea șoptelor”

- „Viskningarnas bok”, Editura 2244 (2013), traducere de Inger Johansson în limba **suedeză** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Buch des Flüsterns”, Editura Zsolnay Verlag (2013), traducere de Ernest Wichner în limba **germană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Proșepnata kniga”, Editura Avangard Print (2013), traducere de Vanina Bojikova în limba **bulgară** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Suttogások könyve”, Editura Orpheusz (2014), traducere de Zsolt Karácsony în limba **maghiară** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Șșukneri Matian”, Editura Antares (2014, a II-a ediție), traducere de Sergiu Selian în limba **armeană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Buch des Flüsterns”, Editura Büchergilde Gutenberg (2015, a II-a ediție), traducere de Ernest Wichner în limba **germană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Livro dos Sussuros”, Ediție digitală (2015), traducere de Dan Caragea în limba **portugheză** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Pecipeci name”, Editura Ketabe Miamak (2015), traducere de Garoon Sarkisean în limba **persană** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Księga szeptów”, Editura Książkowe Klimaty (2015), traducere de Joanna Kornaś-Warwas în limba **poloneză** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Het Boek der Fluisteringen”, Editura Uitgeverij Pegasus (2015), traducere de Jan Willem Bos în limba **olandeză** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Kniha šepotů”, Editura Havran (2016), traducere de Jarmila Horakova în limba **cehă** a romanului „Cartea șoptelor”
- „Igra na sto lista i drugi razkazi”, Editura SONM (2016), traducere de Vanina Bojikova în limba **bulgară** a romanului „Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri”
- „Das Spiel der hundert Blätter”, Editura Zsolnay Verlag (2016), traducere de Ernest Wichner în limba **germană** a romanului „Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri”

Urmează traduceri ale *Cărții șoptelor* în **norvegiană, engleză, sârbă, croată, ucraineană**.

Cartea șoptelor

„Cartea șoptelor” cuprinde multe evenimente importante ale popoarelor armene și române din secolul XX până în anii 1960. Cartea a fost scrisă în 2003-2008. Cartea a fost nominalizată pentru Premiul Nobel de Uniunea Scriitorilor din România (2013, 2014), Uniunea Scriitorilor din Armenia (2013-2015) și Asociația de limbă ebraică din Israel (2013, 2014). V. Vosgianian a avut lansări ale „Cărții șoptelor” în zeci de orașe ale României, precum și în alte țări (Spania, Italia, Franța, Belgia, Germania, Austria, Suedia, Ungaria, Bulgaria, Armenia, Republica Moldova, Israel, Argentina, Columbia etc.). „În Columbia, președintele țării, Juan Manuel Santos, a cerut cartea de la editură, a citit-o, apoi a mulțumit pentru această carte, socotind că ar putea să-l ajute în dialogul cu gherilele, văzând cum alții au ales între iertare și răzbunare, a fost o discuție întregă despre rolul culturii în actul politic”, povestește autorul.

Iată unele bucăți ale recenziilor de peste 1000 de pagini, apărute în presa internațională despre „Cartea șoptelor”:

Estandarte (Spania)

Cartea șoptelor este una dintre cărțile poate cele mai importante ale literaturii europene din ultimii ani.

Editorial Pre-Textos (Spania)

Cititorul se găsește în fața unui roman care a avut un succes extraordinar și care este, în același timp, document istoric, poem în proză, fantezie și realitate cutremurătoare. Poate că, într-o bună zi, se va considera incompletă o istorie a secolului XX care nu va include în conținutul său pagini din *Cartea șoptelor*.

Revista de Arte y Ensayo Madrid en Marco (Spania)

Vosganian se arată cervantesc în a construi o “istorie de istorii” dacă nu un “roman de romane”, cum a fost Don Quijote. *Cartea șoaptelor* este o carte unică, care se citește, dacă nu se ascultă de-a dreptul, cu vocea șoptită a protagoniștilor săi.

Frankfurter Allgemeine Zeitung (Germania)

Cartea șoaptelor este un roman magnific care aparține literaturii universale, fiind, probabil, una dintre cărțile de referință ale secolului XXI, atât de minunată încât îți taie rasuflarea.

Sddeutsche Zeitung (Germania)

Varujan Vosganian este un autor autentic, un povestitor excepțional care istorisește saga unui popor persecutat de atâtea generații, până în zilele noastre.

Der Spiegel (Germania)

„*Cartea șoaptelor* este pentru spațiul est-european echivalentul Veacului de singurătate al lui Gabriel Garcia Marquez.”

Cittanuova.it (Italia)

Uno dei capolavori della letteratura romena post-comunista, che riecheggia le grandi epopee dell'umanità come l'Iliade e l'Odissea.

La Nacional (Chile)

Cartea șoaptelor este foarte frumoasă, un gest estetic superior, sublim.

El Nacional (Venezuela)

Varujan Vosganian este, înainte de toate, un scriitor care a primit moștenirea unei memorii făcute din moarte și supraviețuire.

La Nacion (Argentina)

Cartea șoaptelor este o operă foarte bine scrisă. Autorul întruchipează poporul armean printr-o tragică și complexă epopee.

Politică

- *Dialoguri cu Varujan Vosganian*, Ed. Dacia, 2000, Cluj-Napoca, autor Diana Coriciuc
- *Dreapta Românească. Tradiție și Modernitate*, Ed. Nemira, 2001

Acuzații

La data de 02 februarie 2015 Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (D.I.I.C.O.T) a cerut Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție înaintarea către Parlamentul României - Senat cerere de urmărire penală pe numele lui Varujan Vosganian. Acesta a fost învinuit de constituirea unui grup infracțional organizat. Mai exact, inculpatul Varujan Vosganian ar fi semnat, în timpul exercitării de funcție publică, mai multe Ordine și Memoranduri pentru susținerea intereselor lui Ioan Nicoale provocând la schimb daune de ordinul milioanei de dolari statului român.^[9]

Comisariatul juridic al Senatului României a dat aviz favorabil urmăririi penale. A urmat votul secret, cu bile, în camera Senatului care s-a încheiat cu respingerea cererii D.I.I.C.O.T.^[10]